

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, „Forărea” și „Bobîrnaci”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economii: numai 6 cor. pe an! Pentru America trei dolari pe an. Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătească înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Pe aiurea și pe la noi!

— Din țara dolarilor. — Alegeri și votări la Americani. —

În aceste zile când și în țară la noi să vorbește atîta despre legea de alegeri și felul cum să fie ea făcută, ce drept să se dea prin ea poporului și ce nu, — aflăm de nimerit a publica la acest loc articol de mai jos al dlui V. E. Moldovan despre cum să fac alegerile în America și despre drepturile ce acolo sunt recunoscute poporului. Idelle din acest articol pot sluji material de cugetare și de discutat și pentru politiciii dela noi în aceste zile în care lumea să gîndește atîta la întocmirea unei noue legi pentru alegeri.

Iată articolul:

Statele-Unite să cîrmuesc nu cu vorba ci cu adevărat prin votul poporului! Votul acolo e obștesc, pe o formă, secret și să votează în comune. Curățenia alegerilor în America nu să poate trage la îndoială! Au încercat unii, în mai multe rînduri, să umble cu apucături, cu înșelăciuni, furînd ori falsificînd voturile, dar legea i-a pedepsit totdeauna și oricine ar fi fost ei, — încîtle-a trecut pofta de înșelăciuni la alegeri!

Dacă solgăbiraietele noastre ar conduce niște alegeri în America, întregă trupa de deregători (administrația) în frunte cu fișpanul, ar înfunda acolo pușcăriile!

Cînd în America să publică alegeri, ori de care ar fi, alegătorii cari vreau să voteze, merg la primărie, unde capătă cite un bilet stampilat (cu sigil pe el) pe care este tipărit numele tuturor candidaților, apoi un plic (copertă), tot stampilat. Alegătorul, ca nici măcar după scrisoare să nu se cunoască cu cine a votat, face numai o cruce înaintea numelui aceluia pentru care votează, apoi pune biletul în plic și îl lipește. În ziua de alegere, trec oamenii pe la comisiile de alegere, cari se compun din cetățeni de rînd (pentru-că aceștia nu-s așa unși cu unsori rele, ca unii deregători ori învățați), și pun plicul în urnă (vasul de primit biletele de vot), a-

poi pleacă fiecare la treburile lui.

În timpul cît ține votarea, toate birturile sunt închise. Americanii merg cu capul treaz la vot, pe rînd, pe cum îi iartă vremea, nu în grămezi, lărmuind, cîntînd, cu steaguri ori cu muzică.

Nime nu știe că cine cu cine votează! Ceartă pe drum nu auzi, poliția, armata, nu are nici un lucru! Pe strade nu stau oamenii adunați la povești, ci fiecare să întoarce la lucrul său.

De obicei la cinci ciasuri să isprăvește votarea. Atunci comisiile duc urnele cu voturile la cancelaria din centru, unde în fața tuturor comisiilor se apucă de numărat.

Dacă alegerile sunt pentru comună, — sfîrșitul votării să știe în aceeași zi, dar la alegeri pentru cerc ori la cele de stat, încheerea deplină se știe numai altă zi, cînd toate orașele și comunele au numărat voturile și le-au trimis prin postă la centru.

Totuși în seara alegerilor, după-ce și-au gătat oamenii lucrul zilei, prin piața orașelor e mare mișcare și multă lume. La redacții sunt întinse pinze late peste drum, pe cari, în lumină mare, se arată mereu telegramele sosite, cu numărul voturilor numărate la locul unde să face numărarea. De pildă sunt trei candidați. Sosește telegrama din Columbus că, acolo, care cite voturi a primit. Atunci pe pinză să scrie cu litere mari de lumină așa:

Harrisson . . . 1744 voturi
Jakobson . . . 1813 "
Navy 711 "

Urmează apoi alt oraș la rînd. După cum vin voturile, miile de privitori rid, fac glume, parecă ar fi la — alergări de cai.

Chiar așa și spun Americanii. Dacă să întilnește cu unul, care vrea să fie ales, și nu știe dacă a fost pus ori

ba în candidație, îl întrebă că: fugi și Dta?, și pentru care slujbă?

Să face seară tîrziu, pînă cînd despre voturile adunate sosesc cele mai multe știri. Atunci aproape fiecare își poate da seamă, că dintre candidați care a reușit. Pe la miezul nopții oamenii se întorc spre casele lor, veseli, glumind, fără ceartă ori supărare.

— În America să obișnuiește adeseori, că fiind în dietă ori în sfatul orășenesc ceartă între deputați pentru oarecare lege, pe care unii o voesc, alții luptă împotriva ei, — apoi: se întrebă poporul, ca prin votare să-și spună părerea și dorința lui! C'apoi așa să va hotări.

Să zicem că în sfatul orășenesc unii vreau să voteze suma de un milion de dolari pentru ca să se zidească un pod nou. Alții vin și spun că prea să împovorează orașul și poporul prin votarea acestor cheltueli. Să pune la vot și cei mai mulți sftnici primesc. Dacă cei mai puțini protestează și cer să voteze poporul, atunci treaba ajunge la instanța de judecată mai din sus, unde să hotărește de e lipsă ori nu, să se pună la votul poporului întrebarea.

La caz de votare, să publică regulat, ca la alegeri, și pe bilete să tipăresc întrebările, că: vreau pod nou cu cheltuială de un milion, ori vreau numai unul mai ieftin ori nu-l vreau nici decît? Și votarea merge ca la alegeri. Astfel nu să poate întimpla, ca la noi, că alegi un deputat care făgăduie marea cu sarea, dar ajungînd în casa țării, muncește — împotriva poporului care l'a ales și a binelui obștesc, — de dragul ministrilor și a pungii lui!

În America legea care nu-i primită de toți ca bună, ajunge la votul poporului și înzădar o primește casa țării, dacă poporul o respinge! Însămnătatea acestui drept al poporului să poate pricepe

mai ușor dintr'o pildă de pe la noi.

Cînd s'au ales deputați pentru casa țării în 1906, era vorba că cel dintîi lucru va fi aducerea legii pentru votul universal. Veneau doi candidați, între cari unul spunea că va sprijini votul universal, egal, secret, iar altul nu-l făgăduia. Românii cei adevărați și deștepti au votat pentru cel-ce spunea că va sprijini dreptul de vot al poporului.

Dar iată că guvernul nici n'a adus la rînd afacerea cu legea de votare, ci a propus legea lui Apponyi, ca să ne sugrume școalele. Dacă un asemenea lucru s'ar fi întimplat în America, ori ar fi legea și drepturile ca acolo, deputații naționaliști ar fi zis: Ho! Nu pentru legea lui Apponyi ați fost aleși, că despre asta nici pomenire nu a a fost cînd cereați spriginul lumii, ci era vorba despre legea de alegere, care să dea vot obștesc! Dar dacă chiar vă faceți de cap și nu vă temeți că poporul o să vă dea un bobîrnac peste nas cu votul lui, — haide m să întrebăm poporul, ce părere are el despre legea lui Apponyi, în treaba școalelor noastre? Cerem să voteze poporul!

Și, fiind vot universal, secret, de sigur că toate naționalitățile, ba chiar și țărăni maghiari ar fi votat împotriva, încît legea lui Apponyi ar fi căzut — prin votul poporului!

Vedem prin urmare, că în America nu numai că s'a dat întregului popor dreptul de vot, egal, secret, cu votarea în comune, ci s'a înființat și dreptul de controlă, de supraveghiere, al poporului asupra muncii deputaților, ca nu cumva oameni slabi și vînduți să poată întrebuița în chip volnic încrederea primită dela popor, spre a face legi cari sunt păgubitoare pentru obștel!

Cînd vom ajunge noi pînă la atîta dreptate?

V. E. Moldovan.

E timpul de privire în listele nouă de alegeri.

Să atrage luarea aminte a tuturor celor ce voesc a fi de ban ajutor luptelor noastre de obște, cari lupte să întemeiază pe singura armată ce o avem: numărul *alegătorilor*, — că acum e timpul a ne interesa de listele alegătorilor, ale cătuite în primăvara asta, cu putere pentru anul viitor.

Comisiile au gătat cu umblatul prin comune și listele satorite de ele, sunt acum gata. Privitor la aceste liste, legea poruncește, că:

Din 5 până în 15 Maiu, aşadar 10 zile, ele au să fie pusă spre vederea tuturor, în comune mai mari la primăriile comunale, iar în cele mai mici, la cancelaria notarului cercual!

Fiecare om, ori e el alegător ori nu, are drept a cere listele și a să uita în ele. — În orele de slujbă ale cancelăriei — și, dacă vede că au fost luați în listă oameni cari nu să cade să fie după cerințele legii de azi, — sau că au fost lăsați afară de aceia cari să cade să fie, — ori care cetățean are drept a înainta recurs la comisia centrală a comitatului pentru îndreptarea greșelilor, cerind ca cutare, să fie lăsat afară dacă nu are drept, iar cutare să fie luat în listă, dacă întrunește cerința legii.

Aceste recursuri să înaintează prin primăria comună ori prin notar, și nu de-adreptul la comitat. Ele au să fie date notarului până cel mai târziu în 15 Maiu, și apoi notarul le trimite, cu listele de-odată, la comitat.

Dacă nici comitatul nu le va face dreptate, — să dă, în timpul prascris, recurs la tribunal administrativ din Pesta, care apoi hotărăște obligator.

„Dar noi nu știm face recursul“...

Cei mai mulți din cetitorii noștri, oameni din popor, suntem siguri că cetind șirele de mai sus cu îndrumările din ele, vor zice.

„Ar fi bine să se facă așa. Dar noi nu știm face recursul. Cantă să lăsam așa cum a făcut comisia cu notarășu...“

Apoi iacă, fraților, leacul pentru buba asta:

Mergeți voi ori-care la notarul și cereți lista alegătorilor din sat și scrie-ți jos pe toți cîți sunt luați în ea, și apoi du-te acasă și dă-ți seama cine a mai trebui să fie luat și nu-'i, și cine nu s-ar cădea să fie din cei ce sunt luați. Ia dela cei ce s'ar cădea să fie în listă, libelele de dare și mergi cu ele

la cel mai apropiat avocat român și rogă-l să facă el recursul. Și nu veți afla avocat român care să zică, că nu îl face, nici care să vă iose bani pentru el. Ștempele nu să cer.

Aşadar iacă un pic de osteneală, puțină, ne trebuie, și bunăvoință mai multă, și treaba să face.

Omul zelos și soldatul credincios al partidului nostru național, nici nu să mulțumește a să uita în lista satului seu, ci să uită și a altui sat, că ai drept a o face. Și și pentru cei nedreptățiți din acel sat, umblă în rînd!

Și e de mai însămnătate această îndreptare a listelor, că numai atîta ne e armata luptătoare în războaiele alegerilor, cîți oameni avem băgați în liste!

Ei, streinii de printre noi, știu ce înseamnă asta și pentru aceea cînd umblă prin sate, lasă unde numai pot, ofte-un Românaș din cei mai buni, afară din listă, că prin asta ne-a lipsit pe noi de un soldat!, și bagă pe ofte-un nime de-a lor, boactăr ce nu plătește nici o dare, slugă de cancelarie calic, ori ofte-un suflet slab de crișmar din sat, ori alte săcături, — și dacă nu recurează nime, gunoii lor rămîne în listă, cu drept de vot, iar bunii noștri rămîn afară și în ziua luptei sunt ca soldatul fără pușcă! Ce să faci cu el?

De aceea om harnic e cel ce să uită acum după liste!

Și asta s'o faceți îndată, în 5—6 Maiu, ca, de-o trebui să aveți vreme a cîștiga dovezile de lipsă ce vi le-ar cere dl avocat pentru a putea da recursul bun! Și până în 15 Mai acele să fie dus la cancelarie!

Încă o vorbă.

Făcînd lucrul pe mai sus, frații noștri din popor nu controlează numai listele și le îndreptează pe cît pot, — ci, cu o cale își cunosc și ei oamenii. Că cei cu adevărată inimă pentru popor și treburile noastre de obște, vor sări cu drag a face aceste recursuri, iar cei cari au poporul numai pe buze, vor spune că... n'au vreme și pentru astfel de recursuri. Dar nădăjdîm că de aceștia nu să vor găsi printre avocații noștri.

Noi rugăm chiar pe cetitorii noștri, să ne facă cunoscut, cine s'a mișcat în satul lor, cine s'a uitat după liste, care avocat li-a stat în ajutor făcîndu-le recursul, — ca să se știe cît mai bine unde să lucrează și prin cine?

UNELE—ALTELE

Pentru gimnaziul din Brad.

Tot să mai află inimă îndurate, care simt o plăcere a face fapte bune de ajutorare a altarelor culturale române. Printre frații noștri cu astfel de simțiri alase este și cinstitul Bodiu Vasile din Beiuș (Bihor), care zilele trecute mergînd la dl adv. Dr. G. Cosma de acolo, l'a rugat să trimiță din partea sa 11 cor. ajutor pentru fondul gimnaziului din Brad, despre care a cetit prin foi cum să nizește a să înălța și el dela 4 clase la 8, și nu are încă fonduri de ajuns. Îi vine și el în ajutor cu cît îl lasă puterile!

Dzeu că-ți deie încă puteri, frate Bodiu Vasile, să mai poți agonisi și din agonisita dtale să mai poți cinsti și pildă frumoasă să mai fii nouă tuturor, și țărănilor și domnilor! Că dacă mulți ar gîndi și ar simți și ar făptui ca dtă, nu numai gimnaziul din Brad în grabă ar ajunge mare și tare și înzestrat cu tot ce să cere la așa un așezămînt scump al unui neam, ci peste tot întreg neamul în o zi mare și tare ar fi în această țară înclt închinat'ar înaintea lui și acei cari azi îl nesocotesc, nedreptățesc și desprețuesc, — tocmăi pentru că pres puțini gîdesc și simțesc așa frumos ca dtă!

Dzeu să te țină la mulți ani!

Recursul contra alegerii dela Orăștie,**

să va pertracta la Curie în 21 Maiu n. E cea din urmă pertractare asupra recursurilor date contra alegerilor mișelești alui Jeszenszky.

Par'că nici nu mai suntem curioși pe hotărîrea Curiei. După ce a respins celelalte vre-o 40 de recursuri, pe toate, — cum să avem noi nădejde de o soarte mai pe dreptate?

Cea mai frumoasă felicitare...**

Societatea „Petru Maior“ a tinerilor universitari români din Pesta, a primit din privilegiul iubileului ei de 50 ani multe felicitări, telegrame și scrisori, — dar printre ele doar' cea mai frumoasă a fost pe care dl Dr. I. Mihai i-a trimis-o dela Vinerea: Le-a trimis o scrisoare scurtă, dar cu povață cuminte și o faptă frumoasă: a alăturat 2000 cor. din a căror interese să se premieze an de an lucrările cele mai bune de știință și literatură ale tinerilor membri ai Societății, cu cuprins românesc și scris în o limbă românească corectă! Frumos gînd.

Adunarea de protestare

a bisericii gr.-cat. române în contra Episcopiei gr.-cat. maghiare — să va ținea în Alba-Iulia, a treia zi de Rusali. Nu la Cluj. Zilele acestea dl Dr. Iuliu Maniu a fost prin Alba-Iulia pentru pregătirea lucrurilor: O așteptăm cu dor!

† Nicolae Suciu,**

venerabilul și de toți stimatul preot gr. or. al Balomirului (de lângă Orăștie), a încetat din viață Marți spre Mercuri (1 Maiu) în etate de 68 ani, în al 41-lea an de proafie. În răposatul perdem pe unul din cei mai vechi și buni preoți ai noștri ce ni-au rămas din bătrîni, sfîntit întru preot de Metropolitul Șaguna. Vestim cu simțită părere de rău trecerea din viață a părintelui Suciu, căci în el perdem nu numai un preot venerabil, dar mai pe sus de toate un român cu suflet curat și mare! Na era un lucru românesc de obște, la care să-l fi chemat biserica ori neamul și la care el să nu alerge printre cei dintîi și să ostenească și să jertfească și să ducă și tot poporul său cu sine. În zilele de însuflețire națională ale Memorandumului, părintele Suciu dela Balomir, care avea și un chip frumos, o barbă bogată și un păr minunat lăsat bogat pe spate, un adevărat tip de patriarh, — era printre cei dintîi care ducînd cu sine și vre-o doi din inimoșii și braviții țărani a mers la Viena în deputația cea de vre-o 300 persoane sub conducerea prezidentului Dr. Rațiu, Dr. Lucaciu, și soții. Iar cînd a fost procesul memorandumului la Cluj, de s'a dat cuvîntul de chemare națională, că să meargă și poporul în număr mare, ca prin înfățișarea sa în cetatea șovinismului să arate că cei trași acolo în judecată nu sunt niște cărturari așa de capul lor, ci niște bărbați cari aievea razimă pe poporul român și poporul cu ei, — atunci părintele Suciu a pornit la Cluj apăsînd cu tot satul Mai multe zeci de țărani fruntași din Balomiri îl încungiurau și îl urmau în marea demonstrație națională. La alegerile noastre de deputați la Orăștie, părintele Suciu cu comuna sa a fost totdeauna la locul seu, încât îți era mai mare dragal să vezi intrarea Balomirului în oraș, cu frumosul său preot în frunte! Chiar și în zilele celei mai nemernice ispite, la alegerea din urmă, cînd dahlul neăurat alerga ca o bală spurcată peste capetele oamenilor, pogorîndu-se asupra fiecăruia și intrînd în casa lui cu ochiul dracului: cu banul de aur solpicios, cu monenii, cu înfricări, cu fâgădueli, — din satul părintelui Suciu

Extract de cheag

absolut curat și foarte tare, covăsește cu o lingură plină 100 litre de lapte în 30 de minute se află în sticle a 1 litru foarte eftin la prăvălia românească.

„SEVERINEANA“

acest duh ncurat alergat numai pe pre puțini i-a putut răpi, — încolo aproape toți frații noștri au rămas la locul lor, în tabăra oimii naționale, în care să afla și venerabilor lor preot.

Dar nu nuni aceste arături ale sufletului său românesc ne fac să-l pomenim cu cuvântă și cu respect, ci și alte fapte cu cari și-a încununat lucrarea și viața din această țară. Aventura ce și-a putut câștiga preot, a testat-o aproape toată biserică și neamulul său. Și-a asipurat viața pe 2000 cor. pe care le lasă ca fundațiune din din care să se ajutură tinerii din satul său, cari să vor explica la meserii și negoț, — și alte fapte bune lasă după sine:

Iată pentru ce simțim o sinceră părere de rău la vestea morții acestui preot și pentru ce, din preună cu toți credincioșii lui, zicem și noi: Dumnezeu să-l așeze între cei buni și aleși ai săi!

Vom aduce încă amănunte din viața și faptele vrednicului preot iar în „Foia Interesantă“ vom aduce chipul lui frumos.

Războiul.

Primejdii tot mai mari!

În loc să putem vesti o descordare a primejdiei războiului, — durere trebuie să încreștăm o creștere încă a ei.

Vorba din săptămâna trecută, că Italia n'are de gând să mă bombardeze Dardanelele, strimtoarea de mare din fața Constantinopolului, să vădește a fi fost o vorbă goală, care până azi să întoarcă iar spre rău.

Flota (armata de corăbii) italiană, iar s'a întors în Marea egeică în apropiere de gurile strimtorii, și a cuprins câteva ostroave (insule) pe care și-a descărcat soldații și pe locuitorii îi pune să le slujească cu cele de lipsă. Și nu să știe ziua nici ceasul când iar va începe a descărca gloanțe nimicoare asupra întăriturilor de pe țărmii Dardanelelor.

Iar mai nou aflăm din foile din România, că Italia are de gând să atace întăriturile Dardanelelor de pe mașini de zburat și de pe baloane, azvirlind de sus bombe de dinamită asupra lor!

— Să pare că între Italia și Rusia să se fi făcut chiar o înțelegere tainică. Căci Rusia face mișcări ce trezesc bănueli în ochii lumii. Corăbiile de războiu rusești din Marea-Neagră au fost văzute săptămâna trec. în preajma capătului de dincoace, despre Rusia, a strâmtoării Dardanelelor. La capul din miazăzi al canalului (strâmtoării) corăbiile italiene, la cel de miază-noapte, cele rusești. Și nu știm ziua și ceasul când ne poate uimi o veste mare.

Deocamdată numai atâta

să spună, că: Rusia, fiindcă nu-și mai poate trece corăbiile prin Dardanele și să-și ducă negoțul mai departe, suferind pagube, — va cere Turciei despăgubiri. Adecă nu Italiei, care prin atacarea strâmtoării a făcut pe Turci să o închidă, ci dela Turci, că de ce au închis strâmtoarea! Turcii nu vor putea ori nu vor vrea să plătească despăgubirile, — și atunci într-o zi o să înceapă dela un capăt al Dardanelelor atacul corăbiilor rusești, dela celalalt al celor italiene. Și înaintarea lor prin canal spre Constantinopol!

Ce va urma după înfiia deslănțuire de acest fel, — numai Dumnezeu poate azi prevedea.

— Încolo Italia trimite și în Tripolitania trupe noue. Ci-că zilele astea vor pleca încă 40,000 oșteni.

— De groaza unui războiu mai mare, în care să se încurce mai multe state, — băncile mari ale statelor adună mereu la bani, — și de aceea la cele mai mici nu mai vin bani și de-aceea în vremea din urmă banii sunt tot mai rari și tot mai scumpi.

Din România.

— *Statuia lui Cuza-Vodă*, titlul Domn al țării românești Moldova și Muntenia unite într'una, în România de azi, — să va desvâli la Iași în 23 Mai v., în mijlocul de mari sărbări naționale.

Va fi prăznuită cu pompă potrivit pomenirea însuși faptului Unirii, intrupat în persoană Voedului Cuza.

Gubernul român dă scădere de 75% dela prețul de călătorit pe trenurile din Țară, tuturor celor ce voesc a merge la acele mari sărbări naționale. Adecă plătești numai 25 din sută a prețului obicinuit de tren.

Cel ce ar dori să meargă, primesc îndrumări dela redacția ziarului „Românul“ din Arad.

— *Bucureștii primejduiți*. Sub acest titlu „Voința Națională“ scrie, că orașul București a luat așa de mare și repede desvoltare, încât trecerea prin unele din străzile lui sunt o adevărată primejdie în fiecare clipă pentru trecător. Altele automobile biciclete, trăsuri, alergă printre mîile de trecători pedestri, mai ales pe străzile de frunte ca ca a „Victoriei“ și altele, încât în fiecare zi să întâmplă câte-o nenorocire done, în aceste străzi.

E de lipsă, spune, să se deschidă o nouă cale largă, încăpătoare, prin inima orașului înfloritor. Iar până atunci poliția să îndrume ce puțin automobilele și trásurile pe o stradă vecină ce merge alături cu a „Victoriei“ și lese tot acolo, — prin ce s'ar mai ușura îmbulzala din această stradă de frunte.

Noi pomenim de tot lucrul numai ca să vadă și cetetarii noștri cum se desvoldă de puternic cel mai mare oraș românesc, inima națiunii românești.

— *Regele Carol vrea un guvern tare*. În România să perindează la ocîrmuire două partide: cel liberal și cel conservator, amindouă stînd din Români luminați și buni conducători, — doar numele și prietenii deosebesc partidele. Fiind acum la cîrmă partidul conservator, acest partid a ajuns cam slăbit la putere, căci o parte din oamenii lui s'ar răslețit sub conducerea dlui Tarka Ionescu și li fac greutăți, fiind gata a le clipi la celalalt partid.

Maestatea sa Regele Carol a chemat la sine pe capii partidului și le-a spus că: *avînd în vedere zilele cu primejdii ce ne înconjoară în starea trebilor din afară, adecă pentru primejdia războiului a cărui stație tot plutește încă asupra Răsăritului Europei așader și în prejurul țării Românești, cele două ramuri ale partidului conservator să se împace de grab și să formeze un guvern tare, care să stea greu în fruntea Țării!*

Și conservatorii sunt pe cale a să împacă, — ceea-ce pentru noi cei din afară de România întru atîta are însemnătate, că ne arată că dară prin zilele aievea primejdioase treceam, cînd frații certăți se iartă și să împacă, pentru a-și putea avea privirile îndreptate în afară, și a chibzui cît mai cuminte, asupra apărării țării!

Scumpirea trenurilor dela 1 Iulie a. c.

Conducerea trenurilor, ministrul de comerț, a hotărît dela 1 Iulie o foarte îngreunătoare urcare de prețuri a călătoriei cu trenul. Nu e o urcare zicem de vre-o 10 la sută, ci aproape îndoită! Nu să mai socotește călătoria după zone, ca azi, ci după mulțimea de kilometri ce o faci. Căci, să spune, trenurile nu mai birue cărăușitul de oameni și de mărfuri! Ceea-ce ar trebui să-l bucure, și să-l îndemne a-și îmăluți vagoanele de tot felul și mașinile, ca să răzbeaso. Și o urcare carcare, cu modru, o înțelegem, căci precum să scumpesc toate față de noi cetățenii, adecă ni să scumpesc lucrătorii, materialul de lemn și de fier, așa să scumpesc acelea și față de stat ori fabricile ce li slujesc, și așa și statul cu stăpinul trenurilor, își capătă azi oamenii mai scump și vagoanele și mașinile și cărbunii mai scump. Dar urcări de prețuri așa cum le face ministerul totuși nu sunt îndreptățite! Anume cere ca pe viitor să plătești:

La trenurile de persoane:

Pentru depăr-tare de	Clasa III.	II.	I.
50 km.	cor. 1'70	2'70	4'10
100 "	" 3'40	5'40	8'20
150 "	" 5'20	8'30	12'50
200 "	" 6'90	11'00	15'60

și așa mai departe. De pildă dela Orăștie la Pesta sunt vre-o 450 kilometri. Va trebui să plătești pe clasa III a trenului personal peste 14 cor. În loc de cele 10 de azi, pe

clasa II-a vre-o 22 cor. pe clasa I. peste 30 cor. (față de 16 de azi). Pe depărtările mici însă, deși să scumpesc și acelea, totuși nu vor fi așa scumpe cum să scumpesc în asemănare cele mari.

Iar pe trenul accelerat (repede) urcările sunt și mai zărite. A văzut conducerea trenurilor că pe depărtări mai mici, să urcă acum și lumea mai săracă pe trenul accelerat, deși nu e nici azi ieftin, că doar cea mai mică depărtare, o stație, o plătești cu 60 cr. (1 cor. 20 fil.). Ca să se apere, să vede, de călătorii acestia pe depărtările mici, și de oamenii mai săraci, cari să avintau și ei a să sul pe trenul repede de ici până colea, a ureat grozav plata pe depărtările mici. Anume pe clasa II. a trenului repede, pe care plăteai până aci pe cea mai mică depărtare 1 cor. 20 fil. dela 1 Iulie încolo va fi 2 cor. 40 fil. De mergi și numai 3 kilometri! Dar pentru 30 kilometri e tot atîta plata și numai dela 30 kilm. în sus urcă. Sămn vădit că vrea să scuture acest tren de călătorii pe mici depărtări, cum sunt oamenii din popor și muncitorii de tot felul. O pildă ne face să înțelegem mai bine lucrul: Din Orăștie către Teiuș (spre Brașov, Cluj etc.) merge un tren personal dimineața la 6¹/₂, altul la 11¹/₂, și apoi până sara la 10 nu mai merge nici unul. În zile de țîrg oamenii de pe la Cugir, Vinerea, Sibot, Balomir, ce vin la țîrg, nu pot isprăvi până la 11 ore, dar nici până sara la 10 nu ar sta prin oraș. Dar și ei 60 cr. (1 cor. 20 fil.) la trenul repede de după prînz la 3 ore și la 4 d. a. sunt toți acasă. Acceleratul acela însă să cam încarcă de lume pe o stație. Și de ce să nu să încarce? Doar și așa acești călători așezînd trecători, nu îmbulzesc pe celalții, că stau mai toți prin ambaturile (gangurile) vagoanelor, și la cea mai apropiată stație să dau jos. Totuși, pentru ca să nu mai uroc ei în clasa II-a unde călătoreasc, vezi dta, cei cu nas mai subțire, li-a ureat taxa la oblu îndoit: la 2 cor. 40.

În schimb să pare că ar fi vrut se le vie într'ajutor și acestor călători de trecere, căci dela 1 Iulie încolo pun și la trenul repede vagoane de clasa a III a (cum sunt și prin Germania și alte țări). Dar uite cum le vine într'ajutor:

Deși te bagă în vagon de clasa III. totuși îți ia și pe cea mai mică depărtare, mai mult decît îți lua până-acum pe clasa a II a cea domnească! Anume de-î merge numai cale de-o schioapă pe trenul repede, pe clasa a III-a, plătești 1 cor. 50 fil. Bilet mai lesno de de atît nu este! Și pe 30 kilometri, tot numai 1 cor. 50 fil. plătești, și numai de aici încolo încep urcările plății. Sămn că și aci, pe călătorii cei pe pe depărtări mici, vreau să-î țină departe de acest tren. prin plata cea mare ce li-o cere.

Vlaicu la Cernăuți.

Un zbor foarte reușit, — al doilea împedecat de un vînt vrășmaș.

Nu mai încape îndoială, — pe iscusitul nostru zburător Aurel Vlaicu îl dușmănește în chip hain zeul Aeol, al vînturilor. Nu știm de cînd l-a prins ură și îl poartă gînd rău, — dar tare îl ține în ochi. Pe nici un alt zburător nu l-a prigonit cu atîta înverșunare, — par'că de nici unul nu știe el, zeul vîntului, atîta teamă ca de Vlaicu, că va ajunge a să face de-opotrivă Domn al văzduhului, cu el, cu Aeol. Și de aceea mereu îi ține calea și vre-a să-l împedecă în înălțarea sa spre deplină mărirea!

Știm cu cîtă îndrjire îl prigoni la Sibiu, apoi la Brașov, și tot așa, ori și mai răutăcios, îl urmări la Cernăuți.

Di Vlaicu a fost poștit să facă un mare zbor la Cernăuți, în Bucovina, unde alt zburător nu mai fusese. Pe Dumineca trecută era pusă ziua zborului. Dar încă Joi, înainte zilei celei mari, di Vlaicu a făcut un zbor de probă în fața alor cîteva sute pe persoane din treptele cele mai înalte ale societății cernăuțene. Și zborul acesta a reușit strălucit! Mercuri cînd să zboare în fața celor peste 25.000 de privitori ce venisă din tot ținutul — a fost o vreme vrășmasă de săte lei de cap de necaz! A plouat mereu și a suflat într'una un vînt nărod, de nici vorbă să se poată îndeplini zborul pe care toți îl așteptau cu neastîmpăr. Totuși di Vlaicu a sburat și așa pe vînt, luptîndu-se cu el cu tărie și cu bravură, și a zburat vre-o 10 minute, dar apoi a fost nevoit a să da jos! Lumea a fost mulțumită și de atîit, căci a fost acel zbor, o faptă fără păreche și a arătat și ce mașină minunată are acest om, pe care vîntul n'a putut'o răsturna cu toată turbarea sa, și că ce viteaz o încalecă!

Iaca, pe scurt ce scriu folle din Bucovina despre aceste zboruri:

Gazeta »Vremea nouă« scrie despre Vlaicu:

„A sburat la Cernăuți de două ori... a umplut de două ori ochii fraților lui cu lacrimi de bucurie și a făcut oa zile întregi să nu se vorbească în toată Bucovina decît despre el și despre neamul lui...

Intîia oară a zburat Miercuri 17 aprilie. În spre seară se făcuse o vreme așa de plăcută și frumeasă dealurile erau așa de verzi și Prutul așa de albastru, încît bolnav de-ai fi fost, te făcea sănătos, dacă ai fi stat pe prispă afară... Par'că Dumnezeu poronise să tacă vînturile și apele, oa să vadă și El mai bine năzuința omului de a se urca spre El... Era de față toată nobilimea românească din Cernăuți în frunte cu președintele țării, con-

tele de Meran, toți gazetarii și foarte multă lume...

Cînd Vlaicu a dat drumul aripilor și ele au început a birnă, toată suflarea adunată aclo se făcu numai ochi. Și cît ai aprinde o țigară, Vlaicu era sus... deasupra pămîntului... În văzduh... Se duce așa cum se duce o pasere... și nouă ni-să oprisă răsuflarea... multora li dădură lacrimile... S'a ridicat din ce în ce tot mai sus și se învîrtea așa de frumos pe deasupra cîmpurilor înverzite, în cîntece de ciocelii... S'a întors apoi îndărăt... și plutia așa de lin și frumos, și birnăia pe sus ca un bondar de cai mari... Trecu pe deasupra orașului, veni pe deasupra noastră și de sus, din văzduhul albastru luminat cu mănunchiul celor din urmă raze de soare, Vlaicu ne făcea complimente cu mînal... Noi li răspundem de jos... Trecu apoi peste Prut și ocolind se coborî lin și ușor înainte noastră...

Cine n'ar fi voit să fie mai aproape să-l ia în brațe și să-l sărute?... Toți îl aclamau și-l felicitau cu fețele zimbătoare. — Vlaicu rîdea și el mulțumindu-ne...

Președintele țării l-a felicitat călduros și a stat aproape o oră cu dînsul ascultînd explicațiile despre mașină — pe care Vlaicu i-le-a dat cu multă bunătate.

Lumea n'ar mai fi plecat, dacă n'ar fi venit și seara, o seară blîndă și dulce de primăvară...

Dar despre zborul de Duminecă scrie următoarele:

„Suntem însă în April... Și vremea în april e așa de schimbătoare!...

Duminecă, 21 c., vremea a fost închisă a ploaie și un vînt rece, ca de toamnă, mîna nori mari, cenușii și vineți, pe-un cer plumburiu de iarnă... Pe după amiază locul ales pentru zbor, dealurile și împrejurarile, se înegrise de lume venită din toate părțile țării.

Gemea pămîntul de atîta norod! Toată după amiaza Vlaicu a stat în balconul spitalului de copii și s'a uitat la cer, căutînd să vadă de unde suflă mai puternic vîntul. În zadar am tot așteptat să se liniștească... Vîntul creștea...

La 6 oare fără un sfert, Vlaicu își dădu drumul în zbor... Curentul îl împingea cătră pămînt îngreindu-l ridicarea... Incepu să se înalțe, dar vîntul incepu să-l clatine cu putere!... El mîna înainte ridicîndu-se... Noi îl urmărim cu ochiarele... De odată vîntul, așa de puternic acolo sus, incepu să-l sule și să-l coboare! Vlaicu era pe deasupra Ceahorului și cîrni la dreapta... Curentul îl întoarse și atunci el cîrni la stînga voind să se întoarcă... Acum incepu o luptă cu toată puterea contra vîntului... De pe Prut veniau suflări așa de puternice, încît îndoiu copacii desfrunziți încă!... Vîntul voia să-l dea jos. Vlaicu nu se da și lupta din răpuzeri să-și doboară dușmanul... După o luptă de 7 minute, Vlaicu se coborî, lin,

frumos, fără să i-se fi întîmplat ceva!... Era obosit și tot stropit cu olei și cu benzina...

Zecile de mii de oameni îl urmărau cu inima strînsă de durere și de grijă, temîndu se ca să nu fie El învins. Cînd l-au văzut însă învingător, toate plepturile au scos strigăte de bucurie! Vînt felicitat și aclamat, Vlaicu a luat din mîna reprezentantului „Soc. pentru cultura și literatura poporului român din Bucovina“ coroana de lauri vrednică cu inscripția: „Genialului aviator român, frații din Bucovina“. Președintele țării și toți inginerii l-au felicitat călduros pentru curajul lui, care a trecut toate puterile omenești!...

Că să-i mulțămim pentru cîntea ce ni-a făcut-o, pentru mîndria ce ni-a adus-o și pentru zilele de neuitată sărbătoare, nu găsim cuvinte Strigăm și noi cu neamul întreg:

Vlaicule! — să ne trăiești!

Iar alt ziar „Viața Nouă“ scrie despre același zbor:

„Sborul lui Vlaicu de Duminecă a avut un deplin și neașteptat succes (izbindă)! Neașteptat, fiindcă nime nu credea că Vlaicu se va încumăta să se urce pe vreme de vînt mare pînă la cîteva sute de metri înălțime făcînd mișcări îndrăznețe și coborîndu-se în condițiile cele mai excelente aproape de locul de urcare după ce a luptat ca un adevărat erou, timp de vre o 10 minute cu vîntul.

Duminecă după amiază, sau, în caz de timp nepriincios, Luni sau Marți, Vlaicu va sbură a două oară înainte publicului cernăuțean.

După acest zbor vom vorbi pe larg despre înălțările dînei Vlaicu“.

Goreșpondență.

Petrecerea din Booz.

Mîndru fiind de înaintarea ce o face neamul nostru în toate părțile — dar mai ales mîndru de pasul îndrăzneț spre înaintare, ce l-au făcut Românii noștri din comuna Booz, unde pînă acum nici nu s'au pomenit așa lucruri frumoase cum s'au petrecut acum a doua zi de Paști, — suflatu-mi plin de bucurie nu mă lasă să trec cu vederea acest fapt în a cărui intrupare mulți nu voiau să creadă, ci mă îndeamnă să arăt ce a putut face o mîna de oameni însuflețiți pentru ce e bun și frumos.

O petrecere tare frumoasă au pus la cale Boozenii noștri în sala școlii, care adapă atîtea suflăte dornice de a ajunge la învățătură bună.

Petrecerea s'a început cu frumoase cîntări seara la orele 7, cîntînd înălțătorul tropar al Paștilor „Christos a Inviat“, care, cîntat de cor, a plăcut foarte tare poporului.

Punctele următoare de cîntări au fost: „Pribeagol“, „Limba re-

mână“ și „Moartea ne vine, dar ne pasă“, care cîntate de cor, mixt condus de părintele nichie Opresan, au mișcat plămîntele tuturor inimilor celor de față!

Greutățile începutului, ca și unde, e drept s'au băgat de seama și aici, dar nădăjdum că hărăzirea părinte, cu timpul o să facă să se cu coriștii încît altă dată ne va pune cu totul în nîmire.

S'a jucat apoi o piesă de teatru „Așa a fost să fie“. Predarea a reușit mai mult decît s'a așteptat. Dintre diletanți însă mai bine a jucat rolul di N. Satmari (Badea Ioan dșoara Mărioara (Ileana) și jura Petru Găppar (Meș George) cari plăcut foarte mult.

În urmă s'a spus monologul „Ganul în căruță“. Di Satmari a dat de mult haz a stîrnit cu acest monolog, predîndu-l cît să poate mîna bine, încît aplauzele multe l'au făcut să se mai arate odată pe birou. În pauză di Kallai ne-a desfășurat foarte mult cu cîntările sale de baletite din gura gramofonului.

După producțiune a urmat jocul pînă în zori de zi.

Landă i-se cuvine pentru această petrecere frumoasă, împreună cu teatru și cor, dînei Ioanichie Opresan și dînei Ioan Dan Inv; ca deși au întîmpinat multe greutăți n'au crîțat nici o osteneală ca să învețe pe tinerii coriști, și bine a izbîndit.

Daie Dzeu să auzim tot mai mult bine despre Românii noștri și de pe această vale!

P. U. r.

Din Vărmaga.

Vărmaga, în April 1912.

Die Redactor! Ca să mai aflat cîte ceva și din viața satului nostru de munte și să vedeți cum se un popor rămas în știință ca a nostru de aici, să zbate pentru cultura și limba sa, vă scriu, că în Dumineca Mironosițelor s'a ținut la noi de nou Sinodul parochial (statul credincioșilor), în treaba de susținerea școlii confesionale. Și mulțămită lui Dzeu, poporul s'a arătat bine înțelegător al rostului mare care îl are școala noastră românească, — căci a hotărît a susține cu toată puterea, cheltuințînd olt poate mai mult pentru ea. A hotărît sinodul a da din partea poporului 600 cor. salariu, ba va da el și 800, — și a rugat pe Ven. Consistor ca să-i mijlocosească, fîcînd din mijloacele sale, fie din ajutor dela stat, celălalte 400 și ce s'a mai cere.

Și ar da bieții Români și cîntă mult, dar suntem sat de munte, cu hotar slab, popor sărac, — și ne-a mai venit pe cap și pacostea ce mare ce să zice. comasare! Banca ungurească din Deva, Takarék péntár-ri, dela care mulți vîtmăgeni luase bani împrumut și nu i-au mai putut plăti de greul cametelor, — a bătut la dobă moșt-oara multor români și aceia nepa-

fiindu-și o răscumpăra, au rămas pământurile pe bancă. Banca a cerut comasare, ca să și capete toate locurile într-una, și a ieșit comasarea, în toamnă s'au tras brezdele și acum în primăvară s'au gătat, încît oamenii samănă în tablele lor cele nouă, — dăr n'avem nici o bucurie de acest lucru, căci cine ne-a trimis comasarea pe cap, ne-a băgat în o cheltuială foarte mare. Cheltuielile de comasare s'au statarit atunci la început în 24 mii coroane, iar fiindcă oamenii nu și-au plătit partea ce pică pe ei, inginerii și-au scos banii dela sat și apoi pe noi crește îngreunarea cu cametele după acei bani pe cîtiva ani de zile! Așa că azi deja comuna are de plătit aproape 30.000 cor. de tot pentru comasare. Un greumînt foarte mare, de care nu știu cînd să vor vedea scuturați bietii oameni. Că mulți cred, că dacă nu le cere încă nime banii apoi e bine, dar e rău, că au a plăti și camete, ba și camete după camete!

Așa apoi poporul și dacă ar asculta de glasul sfătuitoarelor sei, a preotului, învățătorului și altor înțeleghători, ca să jertfească pentru școală mai mult, — uite e așa de asuprit de greumîntul acesta pe care nu și-l-a poțtit, — încît tare ne e teamă că nu le va mai birul toate! Dzeu să-i ajute însă, să le învingă și să-și scape de perire focarul de lumină, școala lui românească!

Tot în Sinodul din Duminică mironosițelor s'a hotărît a să cere și îndreptarea unei greșeli pe care a făcut-o inginerul de comasare. La noi adică cartea fandumă era așa de încurcată, încît mai nici un loc nu să afla scris pe stăpînal lui cel adevărat, care îl folosea, ci te miri pe cine. Așa că împărțitorii au trebuit să se iee mai mult după aceea, că locul în a cui folosință e, și acelaia să-l dea prin noua împărțire. Așa și o bucată de loc bisericesc aflat în folosința familiei fostului nostru preot, a fost din greșală împărțit acolo, — ceea-ce să va îndrepta înse.

Și ce vedem din tot necăzul nostru cu comasarea? Aceea, că în acest năcaz tot — streinii de neamul nostru ne-au băgat! Și tot ei li trag și folosul cestălati! Că banca streină a licitat fără milă meșiile Românilor noștri strimțorați, și apoi ea ne-a cerut comasația și tot oameni de ei lor au venit să tragă smîntina de pe sat luindu-și, ca ingineri, plăți împărțitești pentru-că ne impart locurile așa de-i val de noi!

Mos Ștefan.

Din Zam.

Rennința meseriașilor români din Zam abia de câteva luni înaintată — Duminică în 8/21 April a și dat un Concert în folosul sf. bisericii de acolo.

Programul concertului a fost bine ales, potrivit locuitorilor din

Zam și jur și executat binișor. — S'a predat și piesa teatrală „Peatra din casă”, în care pieză unii dintre diletanți și-au împlinit rolurile frumos, unii însă nu au învățat destul de bine rolurile și de aceea reușita jocului a lăsat de dorit. — Dar avem cea mai bună nădejde că după începutul mai greu, vor urma alte producții despre cari scriind, vom putea aduce laude depline tuturor. Căci sirguintă și voie să vede, iar unde acestea sunt, toate greutățile să biruesc pe vîndi Scot cu drag la iveală frumoasa și obositoare lucrare a tinerului învățător I. Andrica, care în bună înțelegere cu părintele din loc, în scurtă vreme a dat dovadă de cele mai laudabile porniri.

Intr-un timp părăsit, înțelenit și primejduit prin înfrurirea elementelor străine ce s'au încuibat în românescul Zam, dînsul a înființat două coruri, unul al plugarilor și acum al meseriașilor, iar la începutul primăverii acesteia a pus bsză și unei Reuniuni de femei prin care tinde să stîrpească datinele rele și străine — iar în schimb să deștepte și întărească dragostea poporului către biserică, școală și a tot ce e frumos, nobil și românesc, și prin venitele dela producții să pună temelii unui fond bisericesc. Și producția de care vă scriu, a lăsat un venit material destul de frumos!

Mână în mână cu tinerul paroh, reușesc să facă lucruri frumoase. Poporul li încunjură cu dragoste și încredere. Fie voioși de aceasta răsplăță și cu Dumnezeu înainte!

Unul ce-a luat parte.

NOUȚĂȚI

Di Dr. Petru Pulcan, din Orăștie, a obținut diploma de avocat la tabla reg. din Tigul-Murășului. Felicitările noastre.

Murășul mare. Plouile din timpul din urmă, mai ales în ținuturile muntease, au început a face să se reverse rîurile, între cari și Murășul. În părțile dela Alba-Iulia în jos, el a dat în multe locuri peste țărni și în fuga trenului să văd cîmpuri întregi sub apă în apropierea Murășului.

Povestea unei întâmplări nenorocoasă să trimite din Alba-Iulia foilor, în legătură cu aceste eşiri a Murășului. Cînd Murășul e mare, să pornesc mai multe și mai cu zor plutele ce duc sute de fire de brazi de pe la Văzrheiu în jos până pe la Seghedin. Și de data asta negustorii de lemn au pornit mulțime de plute pe Murăș.

În noaptea de 22 Aprilie mai multe zeci de plute erau legate de țărni și Murășului la satul Clumbrud (cîtră Alba-Iulia) ca să doarmă peste noapte, cînd de-odată o furtună puternică deslănțuită peste ținut, a învolbat apele și a rupt mai toate plutele dela țărni și le a răpit cu valurile umflate ale rîului, izbindu-le

de podul dela Drîmbar, stricîndu-le și primejdind și podul Inșuși.

Dintre plutași însă, numai unul s'a înștiințat, scăpat cu pluta sa neruptă dela țărni, și acela unu nu știe spune nimic ce s'a fi ales de ortacii săi, pe cari furtuna l-a cuprins culcați pe plutele lor. E teamă că mulți s'au potopit.

*

Fundațiunea „Arieșenei”. Institutul de credit și economii „Arieșana” din Turda, din prilegiul adunării sale generale din urmă, a pus bază unei „fundațiuni inbilare” pentru ajutorarea tinerilor români cari să dau pe cariera meseriilor ori negoțului. A dăruit acestei fundațiuni 1000 cor. din a căror interes va sprijini tineri porniți pe căile amintite.

Iar din câștigul anului tr. a dăruit pentru scopuri de binefacere 1185 cor., care răspunde la 8% din câștig. Mai bine a ajutat: Școala gr. cat. din Turda, cu 300 cor., fondul cultural din Blaj, cu 100 cor., — incolo ajutoare mărunte feluritelor scopuri pentru cari a primit cereri.

*

Titanic... Tu nume cu renume, cîntă jale să leagă azi de tine!

Corăbierii scăpați, vre-o 170, spun încă multe amănunte mișcătoare. Între altele toți bagă de vină, că uriașă corabie prea s'a încrezut în puterile sale și în căpitanului neînvinșă, și de aceea n'a luat cu sine luntri de scăpare destule! Că de lua, să puteau mîntui toți, că vreme au avut.

Mai spun apoi năierii, că în ci-surile primejdiei celei mari, s'au aflat corăbii prin apropiere, cari au prins știrea că „Titanic”-ul e în primejdie, dar n'au răspans chemării lui de ajutor... Îndeosebi vorbesc năierii cu multă măchnire și durere despre faptul, că un vapor care-care, nu să știe însă care a fost, trecea în preajma Titanicului cînd acesta să lupta cu moartea, și în ciuda tuturor semnelor și chemărilor sale în ajutor, vaporul acela a trecut nepăsător mai departe!

Printre cei mîntuiți să află și doi sărmani copilași francezi, unul de 4 și unul ca de 3 ani. Sărăcuții nu știu spune cine sunt, a cui sunt, numai atît știu, că au fost pe corabie cu mama lor. Care însă s'a potopit, sărmana, cu corabial își poate eri-cine închipul ce s'a petrecut în inima nenorocitei mame în clipele acelea, cînd s'a perdat și s'a despărțit de dragii săi copilași, și cu olt greu s'a rupt ea de viață! Mai mulți englezi americani s'au imbiat să iee copiii în pază și creștere, dar conzulatul francez nu-i dă până nu face cercetare doar află a cui au fost și de mai au pe cineva ori nu?

Toți povestesc grozăvenii în jurul acestui potop, întâmplat Duminică sara, după ce, fiind Duminică, pe corabie să dase concert și bal și fusese o veselie până cîtră mie-

zul nopții. Cînd apoi lumea s'a așezat, s'a culcat, după petrecerea vioasă, nici n'a început să viseze, cînd a trebuit să se trezească în cel mai groaznic vis ce să poate pe lume!

*

Zburătorii nenorociți. Printre mulți zburători francezi cu mașina, Vedines era unul dintre cei cu mai bun nume. Duminică trecută el a făcut un zbor mare în fața unui însemnat număr de privitori. Zbură cu o mașină model francezesc. A zburat el mult și bine, un ciaz întreg să roșise în văzduh, că vremea era priincioasă. De-odată înse, spre mare spaimă a privitorilor, mașina lui Vedines începu a să da peste cap și era cînd ea peste zburător cînd el peste ea, — și nenorocitul a căzut în oap chiar pe linia ferată, lovindu se foarte rău. A fost dus la spital în afară de sine.

— În România a pățit rău zburătorul locotenent Coandă zilele trecute. Luase pe o mașină „Bleriot” pe încă un ofițer cu sine, dar abia s'au ridicat câteva zeci de metri și de-odată mașina să slobozi oblu în jos și căzu stricîndu se rău! Din norocire ofițerul de pe ea au scapat numai cu o spaimă bună și cu niște zgărieturi mai ușoare.

— Cînd ne gîndim la aceste zboruri cu mașini streine, cari pe vreme bună fac astfel de năzbîtii cu încălecătorii lor, și apoi ne gîndim la a inginerului Vlaicu, care să ia în coarne cu vîntul cel mai turbat, ca la Brașov și Cernăuți, și vîntul n'o poate nici răsturna nici răpune, — trebuie să fim mîndri de Vlaicu și mașina lui, care să vede că e aștevea mult mai bună decît hireșele streine.

*

Bătrînă, de par'ea uitat-o moartea. În comuna Podari, din România, a încetat din viață zilele astea o femeie, care atîta era de bătrînă, încît oamenii din sat se împăcaseră cu gîndul că aceea nu mai moare! O cheama Maria Radu Genoiu și era de 123 ani! Ea văzuse rînduri și rînduri de oameni născîndu-se, căsătorindu-se, îmbătrînind și murind, și tot așa pe copiii lor și pe copiii acestora. Numai ea nu mai murea. Și își păstrase până la așa bătrînțețea auzul, văzul și toate simțirile, aproape de tot bune!

*

Telegrafia fără drot s'a dovedit din prilegiul nenorocirii Titanicului, de un lucru de cel mai mare preț! Dacă Titanicul nu era înzestrat cu telegrafie de acest fel, nu putea da de știre corăbiei „Carpathia” că în ce mare năcaz e, și aceea nu știa să vină să-i mîntuiască macar pe atîta cîți i-a mîntuit. Și acestia trebuiau să moară înghetați de frig acolo printre stîni și munți de gheață! — Nainte vreme corăbiile în primejdie dădeau semn cu tunu, dar răsunetul nu mergea așa departe, cum merge azi telegrafia și nu conducea așa de bine la cei primejduiți

Deaceea e vorbă, ca statele din Europa și America să silească toate corăbiile a să înzestra cu aparat (mașinărie) de telegrafie fără, pentru ca toate să poată da știri și să poată primi știri dela cele dinurul lor!

Nălerii nu mai vreau să plece pe mare cu astfel de vapoare care nu au cu ele destule lunturi de mîntuire! E și aceasta o nrmare a nenorocirii „Titanicului“. Multe vapoare trebuie să stea acum până își pregătesc lunturi de ajuns. Și au drept năierii. Doar dacă sunt lunturi, să mîntuesc și ei toți, pe cînd altfel, dela ei să așteaptă să scape pe călători și din ei numai atîta ofiți sunt de lipsă la cîrmuirea lunturilor, ceialalți trebuie să se lase să moară, neavînd lunturi în cari să sară.

La banca „Ardeleana“ din Orăștie, dela 1 Maiu până la 1 Septembrie, orele pe oficiu sunt de dimineața dela 8—1 d. a. iar după amiază cancelariile sînt închise numai Vinerea și Sîmbătă, fiind zile de tîrg, sunt și după prînz (3—5) ore de oficiu.

† **George Dănilă**, fost până de curînd primar al orașului Hunedoara, a încetat din viață Duminecă noaptea spre Luni, în etate de 73 ani. Moartea sa este vestită număroaselor sale rudeni și cunos-

înfrinți de durere, anunțăm că scumpul și neuitatul nostru soț, tată, moș, frate, unchiu și cumnat **George Dănilă**, cavalier al ordinului Francisc Iosif I, primar pens. al orașului Hunedoara, fost deputat sinodal și congressional, membru al congregației comit. și reprezentanței orașenești, membru fondator al Societății pentru fond de Teatru român, etc. după lungi și grele suferințe a reposat în Domnul în 28 April 1912, la ora 2 din noapte, în al 73 lea an de viață, 39-lea al fericitei sale căsătorii și după ce 42 ani a servit interesele publice ca primar al orașului Hunedoara. — Înormîntarea osămintelor scumpului reposat va fi. Marți în 30 April st. n. la ora 3 d. a. după ritul bisericii grec.-er. române. — Dormi în pace, — memoria țî-o păstrăm cu sfințenie! Hunedoara, la 29 April 1912. — văd Elisaveta Dănilă nasc. Boldin soție, Ana Macrea nasc. Dănilă, Victoria C. Osvadă nasc. Dănilă, Constanța și Dr. George Dănilă fiice și fiu. — Vasile C. Osvadă și Nicolae Macrea gineri. — Ioan Dănilă, Ana Truța nasc. Dănilă, văd. Raveca Trif nasc. Dănilă frate și surori. — Maria și Avram P. Pecurariu, văd. Sofia Boldin cumnați și cumnate. — Minerva și Olimpia Macrea, Florentina Picoș nepoate și alți nepoți, nepoate și rudeni!

Trimitem intristatelor familii simțitele noastre condolențe.

Boala nevindecată era crezută de sute de ani epilepsia. Dar această credință în timpul mai din urmă își pierde din crezămîntul cel-avea, de vreme ce sînt informațiuni vrednice de încredere despre aceea, că un doctor specialist din Budapesta curează după un sistem științific și pe baza unui motor ce s'a valorat, pe bolnavi de epilepsie, — și cu sistemul sau face posibilă vindecarea, ceea ce probează număratoarele cazuri deja vindecate. Acest doctor e: Dr. Szabó B. Sándor Budapesta, Nagykerona u. 18. care dă invitațiuni gratuite celor ce caută cură.

In școala mamelor învață azi cîte toate pe femeile tinere, și între acestea mai de preț e aceea, ce le spun despre hrănirea copiilor. Fiecare mamă tineră însemne-și pentru totdeauna, că copilul așa trece mai ușor peste înfărcare, dacă va fi hrănit cu Phosphatin Falliers!

(—) 3—4

Din minunile jandarmilor. Foile istorisesc următoarea știre urîtă despre „bravura“ unor jandarmi: În urma mai multor spargeri, cari au avut loc în comuna Büdzent-mihály, doi jandarmi au plecat în comuna Rakamaz, unde se aflau țiganii spărgători, ca să-i aducă și să-i înfățișeze la locul unde se făcuse spargerea. Trei țigani au fost aduși pe jos, pe al patrulea masă, întrucît s'a răsunat bolnav, precum să vede că și era, — l-au apucat jandarmii și după ce l-au legat minile și picioarele, l-au acățat de o rîndă, pe care o duceau alți doi țigani pe umeri. Pe drum țiganul gemea greu de dureri și de boală, dar vitejii gendarmi îl batjocureau zicînd că numai se face! Destul că până să ajungă la locul de cercetare, amărîtul de țigan — și-a dat duhul. Contra jandarmilor brutali s'a pornit cercetare.

Locuință omenească într'o grămadă de gunoiu. Poliția Debrecinului a descoperit un lucru rar care arată cîtă sărăcie și lipsă să poate afla printre oameni! La capătul orașului, într'o grămadă de gunoiu, unde se aruncau toate murdăriile și gunoaiile din oraș își avea locuința un sărac cu numele Kerékgyártó István. Numitul își tăiasc un birlog în grămadă de gunoiu în care de doi ani de zile își ducea traiul împreună cu soția și un copil al său. În vremea ce el lucra ca ziler pe undă putea, nevasta și copilul culegeau atuncături și resturi de prin gunoaiie, cu cari își făceau cîte ceva de mîncare. S'au retras amărîții de oi acolo în groapa de gunoiu, că alt loc liber pe care să-și facă o colibă cît de est, nu căpătau în presjma îmbuibatului oraș. Doar acolo mai e loc pe care omul sărac îl poate căpăta fără plată și unde e scutit de dare, — în groapa de gunoii!

Așa-i la noi, unde sărăcimea nu e cruțată și miluită ee puter-nicii zilei.

Pe căi bune.

Își aduc oamenii noștri tot mai mult amînte de jertfe pentru scopuri frumoase.

— Economii români din Lugoș aranjînd în 22 April o petrecere, au hotărît ca o parte din venitul petrecerii să se dea pentru îmbogățirea bibliotecii lor, pe care au îndrăgit'o mult, căci multe ceteri frumoase găsesc în ea, — iar o parte din venit îl dau pentru fondul ziarisților români dela noi. Și bravii economii, după cum vedem din „Drapelul“, au luat aceste hotărîri nu îndemnați de oarecari domni ori ziarisți, ci din pornirea lor, din șapta inimii lor, ceea-ee urecă în preț fapta lor.

— Văduva Elena Rezeiu din Lugoș, vestește „Drapelul“, din privilegiul împlinirii unui an dela moartea soțului său, în loc de obișnuită pomană de un an, a dăruit 10 cor. pentru cantina școlară de acolo, care hrănește pe mulți școlari săraci. Înțeleaptă pomană.

— Tot pentru cantina școlară din Lugoș s'a făcut o cinstită dăruire din privilegiul unei nunți din Lugoș, la nunta diurnistului orașenesc Emil Milan Neagul cu dăsoara Valeria Olariu. E acolo obiceiul că în ciubarni divărnai (vornicului de nunta) nuntașii aruncă ceva bani, ca cinste pentru vornicul care înveselește pe nuntași prin orațiile lui. Divărnul Virgil Boou a dăruit banii adunați pentru ei la numita nunta, 10 cor. 24 fl. cantinei școlare, să fie ajutamați prin acele dăruiri copii de școală lipsiți! Faptă de laudă a făcut cinstitni vornic.

CUMPĂRAȚI

„Eroii Noștri“

cărticele ce cuprînd prea frumoasa poveste a neamului nostru românesc, din cele mai vechi vremuri până în ziua de azi. Le scoate de sub tipar redacția foilor noastre naționale dela Orăștie, întocmindu-le anume pentru ceterorii din popor. Despre fiecare faptă mare din istorie să scrie povestea întîmplării ei, apoi să dau chipurile eroilor ce vin înainte și poeziile ce s'au scris despre ei ori bravura lor.

Sunt pagini alese din istoria neamului românesc. Tot ce e frumos în această istorie, să va cuprînde în aceste cărticele.

Pîn'acum a ieșit cărticea I, cuprînzînd istoria cea mai veche a pămîntului locuit azi de poporul românesc, arătînd de ce fel de vapoare a fost el locuit nainte Roma-nilor și chiar nainte Dacilor, apoi istoria războaielor dintre Daci și Romani, înfrîngerea Dacilor și sărbările de bucurie a Romanilor, că i-au biruit!

Sunt în broșură 12 chipuri ale eroilor și întîmplărilor acelor zile mari, — și 3 poezii cari cîntă prea frumos măreția lor!

Prețul broșurei 30 fil. și 4 fil. de poștă.

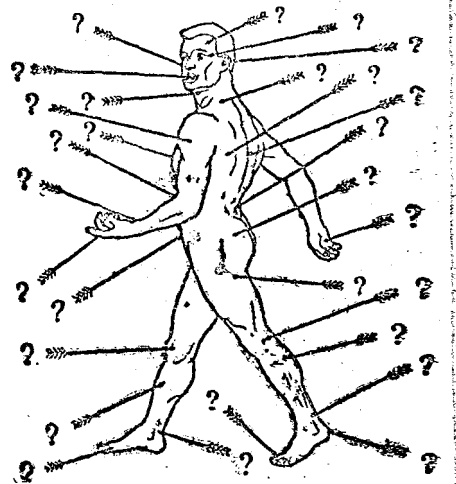
O putești cere la administrația foii „Libertatea“ ori la „Librăria Națională“ S. Bornemisa din Orăștie (Szászváros). Prețul a să trimite înainte.

— Sub tipar să află broșura a II-a din șirul acesta de cărticele istorice, și va fi și ea gata în cîteva săptămîni. Apoi a 3-a, a 4-a, până vor aduce toată frumoasa poveste a neamului!

— Cumpărați și dați în mîinle ceteritorilor din popor aceste cărticele ieftine și frumoase, și veți înălța sufletul în ei!

Te sagetează?

(340) (Al dureri?) 17—23

I. Fluidul Elza a lui Feller.

De după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile re-pede și sigur, vindecă: reumă (spurc), slă-bie denervi, junghiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amor-teală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci! Fluidul Elza a lui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgîrî, catar, dureri de pept și gît și morburî-curen. ori răceală, adevărat e numă-laca pe sticlă este numele „Feller“, 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5 franco. II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distins și sigur Pilulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgirciuri, lipsă de poftă, arsuri de fierc, greață, amețală, rigăeli, haemoroide și alte centurbări de mistuire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa.

Eugen V. Feller, apotecar.

Stubica, Centrala 119 (comit. Zagreb).

Podcaba unei case

este: biblioteca, serinul cu cărți, care arată că în acea casă să află un suflet iubitor de lumină, de știință, de cartel

Și cu bani puțini

poți avea o bibliotecă aleasă în casă! Că să aflezi și lucrările cele mai alese, tipărite în cărticele ieftine, de 20—30 fileri, 1 coroană. — ca și omul mai sărac, tînerul doritor, să își poată cumpăra lucrarea vestită cutare.

„Librăria Națională“ S. Bornemisa dela Orăștie, vine într'ajutor celor ce doresc să-și arangea (rîndul) biblioteca. Are planuri gata de biblioteci ieftine

de 12 cor. 25 cor. 50 cor. și mai sus. Pentru 12 cor. îți trimite vreo 50—60 cărticele literare și de știință tare felurite și bine alese, încît să ai un bun fundament de bibliotecă (adunare de cărți) pentru familia

Du care cu timpul le întregesci după plăcere.

Cei ce voți a avea Biblioteca Sino alsasă, scrieți la „Librăria Națională” S. Bornemisa din Orăștie (Szászváros), să vă trimită plan de cărți și prețul lor!

Cei ce aveți

Biblioteca, dar ați dori s'o întregiți, și ne cunoașteți cărțile mai nouă, mai alese, — scrieți librăriei cu foii de cărți aveți până acum, și ea vă arată care cărți s'ar potriveți mai bine, ca întregire în biblioteca d-voastră.

Altoi de vie.

Altoi de clasa I. să află de vânzare pe lângă prețuri moderate și esponsabilitate referitor la cvalitatea și soiul lor.

Soiuri diferite: mustafer, rizing, slancamenca, Csaba gyöngye, dinca, cadarca, etc.

Cumpărătorii să se adreseze preotului

(562) 1—1 **Petru Nemet**
in Sajtény (Csanád megye)

Casă cu crișmă

avind 7 odăi, curte, grădină, popicărie etc., licență de sare și de tăbac, aflătoare in o comună mare din comitatul Hunedoarei

(549) 1—3
e de vânzare.
Învîrtire de 30.000 cor. pe an.
Adresa o dă Administr. foii.

Gresală colosală

comite acela care nu a procurat, și la suferințele sale de reumă și podagră, la împunșături și junghiuri prin spate și prin oase, folosește în loc de

(550) 1—10
Reparatorul Kriegner
ceva imitații. Recomandăm grabnic celor ce sufer de reumă sau alte morburii provenite din curent, să folosească imediat

Reparator-ul lui Kriegner, care să repară numai în

Apoteca KRIEGER, Budapesta, Kálvin-tér,

și de aci o a să cere. 1 sticlă mică 1 cor.; sticlă mare 2 cor. Prin postă 5 sticle mici să trimiți franco pentru 5 cor., ori 3 mari pentru 6 cor.

E leac mai bua ca toate spiriturile sărate. După o singură trecare alină și stinge durerea.

Compacteur român

executind lucrări de compactorie, dela cele mai simple până la cele mai fine, — legături de cărți pentru biblioteci, broșuri, prețocole pentru cancelarii, cărți de bănci legate în pânză, piele ori moleschin, trainic și fin, cu vignete simple ori aurite, —

— avem la Orăștie! Recomandăm celor ce au biblioteci private ori a societăților, să se adreseze pentru compactarea cărților din ele, dlui **Petru Ilies**, compacteur în Orăștie. (9) 1—

Măestru curelar,

pregătind hamuri, dela cele mai simple până la cele mai de lux, apoi șele de piele, șezuturi de trăsuri și tot ce să ține de măestrin asta, — recomandăm proprietarilor de trăsuri din loc și jur. E măestru solid, lucrează bine și frumos!

Primește și tot felul de **reparațiuni** de hamuri, șauze, șezuturi de trăsuri și altele.

Adresați-vă la: **Ioan Comă**, măestru curelar în Orăștie, în piață, lângă prăvălia dlui Ion Lăzăroiu. (0) 1—

Cetiți și vă mirați.

Ocazie defelul acesta numai ai în viață! **600 de obiecte numai cu 450 K.**

1 orologiu de precizie aurit, cu lanț, pentru care să dă garanță de 3 ani, o cravată elegantă, de mătăasă, la modă, 3 batiste, 1 strălucit hiel pentru bărbați, — o cămașă imitată, 1 garnitură de podobe femeiești elegante, 1 frumos collier de margaritare orientale, podobe femeiești la modă, cu copcii libere, 2 brațare elegante, 1 păreche de cercei frumoși cu copcii libere, 1 minunată oglindă de buzunar pentru toaletă, 1 portofel de piele, 1 păreche de botoni pentru manjete din aur double de 3 grade, cu copcii libere, 1 foarte elegant album pentru ilustrate, cu cele mai frumoase regiuni ale lumii, 3 obiecte comice, bune de distracție pentru tineri și bătrini deopotrivă, 1 carte practică pentru corespondență de dragoste între dame și domni, 20 de obiecte de corespondență și mai mult de 500 de obiecte necesare într-o casă. — Toate acestea, cu toate că ceasul singur plătește suma aceasta de bani, se pot căpăta numai pentru **4 cor. 50 fl.** Obiectele să trimiți cu rambursă, ori cu trimiterea înainte a banilor pe adresa:

Wiener Central-Versandhaus
P. LUST, Krakau nr. 394.

N. B. Cine comandă 2 pachete, capătă rabat un briciu englez prima. Pentru cel necorăspunzător, banii se retrimit (563) 1—1

3 MILIOANE COROANE!!!

poate cîștiga fiecare, cumpărind următoarele lozuri:

- 1 Obligațiune de cîștig cu premie convertită dela Banca Hipotecară Ungară.
- 1 Obligațiune de cîștig cu premie dela Prima Cassă de Păstrare Peștană din Patrie.
- 2 lozuri Sanatorul Regina Elisabeta.

12 trageri anuale si anume: 5 Februarie, 25 Februarie, 1 Martie, 25 Aprilie, 5 Iunie, 25 Iunie, 1 Iulie, 25 August, 5 Octombrie, 25 Octombrie, 1 Novembre și în 27 Decembrie.

CIȘTIGURILE PRINCIPALE:
Cor. 1,000.000.—, 500.000.—, 400.000.—, 300.000.—
2 ciștiguri de 200.000.—, 100.000.— și de 75.000.—
Acestea 4 bucăți lozuri le vindem de prezent pe lângă:
48 rate lunare á 10 coroane.

După primirea ratei prime imediat trimitem cumpărătorului lista legală de rate, în care este indicată Seria, numărul și litera lozurilor vîndute, pe baza căruia va participa respectivul la toate tragerile viitoare și eventualele ciștiguri sunt în întregime ale lui. — După fiecare tragere controlăm punctual toate lozurile vîndute de noi și eventualele ciștiguri le vom aviza telegrafice și intrucit e posibil chiar și telefonice st. nostri cumpărători. Rata primă e mai bine a ni-să trimite prin mandat postal pe a cărui cupon trebuie indicată legibil și punctual adresa cumpărătorului. Spre a ni-să putea trimite ratele viitoare gratis, fără porto și alte spese postale, trimitem fiecărui cu ocaziunea estradării listei de rate și cecuri postale. Toate eventualele ciștiguri să replătesc în bani gata la cassa noastră.

Nici un moment să nu trăgănați cu comanda!
Noroc fără sfîrșit și fără nici un risc!

Ori-ce pierdere este eschisă, numai și numai de ciștig poate fi vorbă. Toate comenzile sunt a să adresa cătră
Ústradna Banka Úcastinnv Snolok.
Budapesta, VI. Váci-kerut 31.
(560) 1—1

O calfă și un învățacel
să primesc îndată în prăvălia **miață** a subscrierului.
Condiție stabilă și bună.

Daniil Radivojevici,
com. in **Bosovici.**
(559) 3—3

Atenție: Societé des : :
Papieres Abadie.

Fiindcă în timpul din urmă s'au pus în vânzare felurite **imitații** de ale cunoscutei și iubitei marcă de tuburi pentru cigarette
RIZ ABADIE (RIZ DORÉ)
recercăm pe oa. nostri mușterii, să fie atenți la numele **Abadie**, pe care imitațiile vor să-l înlocuiască cu alte numiri. **Feriți-vă de cumpărarea imitațiilor** de calitate mult mai slabă! Noi le-om urmări pe calea legii.
Societatea de hirtie de țigareté
33—62 (168) „**ABADIE**“.

Mare tîrg de stofe de primăvară
in casa de mărfuri alui
MATHEI WEINER

Budapesta, Andrásy u. n. 3.
Acestă firmă cunoscută pentru ieftinătatea ei ofere stofe de primăvară în prețuri surprinzător de ieftine:
Stofe de lînă, ori-ce color, 120 cm. lat 1.96 cor.
Voile de primăvară eicoșe " " " 2.50
" " englezești " " " 2.50
" de bluze de primăvară " " " 1.70
Grenadiu de spălat " " " 2.30
Pânză de haine de spălat cu fire de mătăasă 72 cm. lat 58—78 fl.
Percalin bun de spălat 80 cm. lat 42—72 "
Delain de spălat, 80 cm. lat 50—78 "
Grenadin de spălat, clasic, 80 cm. lat 1.56—1.96 "
Broderii, stofe madsira 58, 78, și 96 "
Tafet camelion și Satia deschisă noutate de bluze și haine 1.80, 2.70, 3.30 "
Zeñr brodat, pentru bluze, ori-ce color 1.50 "
Mătăasă albă brodată din batist 1.96 "
Rips de mătăasă ptr. bluze, modele clasice in ori-ce coloare 2.70 "
500 ex. năframe schal de 2 metri, de mătăasă, fond alb cu reze 2.50 "
Noutate: **Pălării de pae pt. dame**, „**Mona Lisa**“, cel mai nou fazon 5.40.
Colecție de mustre de primăvară și vară, — trimiți gratis și franco! 1—2

VÎNZARE DE PRĂVĂLIE. Din cauza încordării prea mari, a boalei reumatice și a stății să vinde din mână liberă prăvălia bine asortată de coloniale și mărfuri felurite cu drept de trafică, etc. „La crucea de aur“ situată în piața principală și existentă de 15 ani în opidul Verșeț (Bănat) cu 30.000 localități și cu cel mai compact jur românesc, care la două piețe de peste săptămână își tîrguesc cele trebuincioase la susnumita firmă.

Devărul (învîrtirea) anuală cu tutungerie (trafica) face 10.000 cor., iar cu prăvălia 30.000 cor. Rînă nu ajunge acest vad pe mîni străine, e recomandabil ca să ajungă un român stăpin pe acest loc mai ales fiind vadul demult făcut.

Capitalul necesar este suficient 6000 cor. — Doritorii de a o cumpăra să se adreseze la

SIMEON SCHIOPU,
comerçant in **VERSECZ.**

(1—6 861)

PENTRU ZIDIRI:
Traverse; legături de fier; cement de Beoxin, Portland și Roman; trestle de stucatură și țesetură de Bacula; împletituri de sîrmă: hirtie gudronată (pentru coperit) și plăci de izolare (pentru tiniesea neagră și țincuită. 5—20.
Să găseco la firma:
CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.

Cancelaria advocațională
a dlui Dr. Emil Babeș, în Buda-
pesta în 1 Mai va fi mutată la
Buda, I. Kemezes utca Nr. 4, lângă
podul „Ferencz-József” (556) 2-2

Local de prăvălie.

în un loc cercetat al orașului
Orăștie, în parte cu mulți lu-
crători, cu locuință potrivită,
— e de dat în chirie dela
1 Iulie n. a. c.

Informațiuni la:

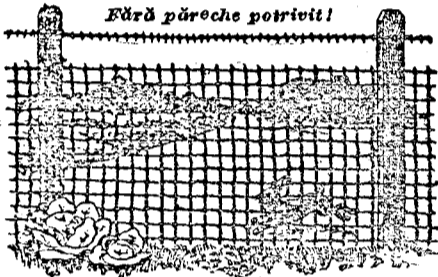
Abraham Manó
în Orăștie.

— Tot aci și pentru același
termin să caută un **vînzător**
de beuturi, în stare a pune cau-
ție și avînd și ceva praxă.

(559) 2-3

Garduri, tare ieftine!

Producție indigenă!

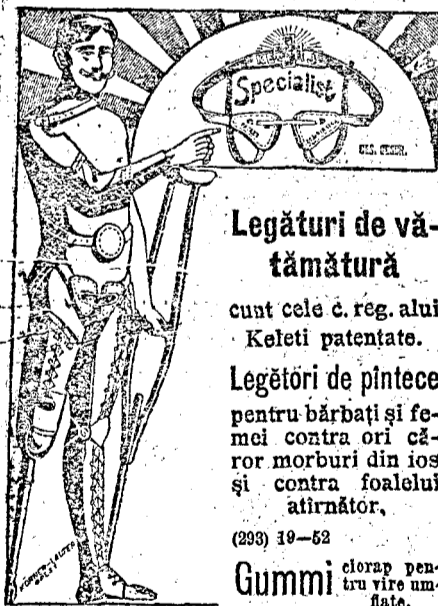
(518) Ușor de montat! 7-20
Numărate scrisor de mulțumită adevărate că

Țesutura de drot „HUNGARIA”

e neîntrecută, distinsă!
Să face din drot răsucit. Prețu
pe metrul pătrat 30 fileri și mai mult

Să comandă numai la fabricantul
ALEXANDRU HARDECKER,
fabrică de fână de drot
și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Üllői-ut 48/85
Serviciu repede, favorabil și punctuos.
— Catalog ilustrat, gratis și franco!

**Legături de vâ-
tămătură**

cunt cele c. reg. alui
Keleti patentate.

Legători de pîntece
pentru bărbați și fe-
mei contra ori că-
ror morburii din ios
și contra foalelui
atirător.

(293) 19-52

Gummi clorap pen-
tru vîro um-
fiate.

Picioare și mini măestrite pe sama-
putași (tăiași).

Îndreptătoare de trup pentru umblat
și spriginit.

Corsete artificiale și spriginitoare.

Ținătoare oblu pentru cei crescuți strîmb
precum și ori-ce artici de
lipsă la

Îngrijirea de bolnavi, pregătește după
cele mai mo-
derne principii cu prețuri favorabile de fabrică

I. Keleti, fabrică c. reg. patent
ptr. legături de vîtămătură
și îndreptoare de trup.

Budapesta, IV. Koronaherez. n. 17. vldi
— Trimite catalog cu 3000 figuri, gratis! —
Fondată în 1878. Telefon 13-70.

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea
la proprietarul de vii din Șiria,
(Világos), **PETRU BENEA,** căci
Vă trimite numai *vinuri bune,*
curate și pe lângă prețurile cele
mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 68 fil.,
Rizling 70 fil.,

Roșu 92 fileri.

Siller 62 fill.

Carbenet 100 fileri.

Vin nou din 1911: 54—56 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 1'60
Rachie de comină, specialit. „ 2—
Rachie de drojdii 2 cor. 20 fileri.
Prețurile sunt semnate după litru,
în fileri. Vinurile și rachia să ex-
pezează sub îngrijirea proprie, dela
50 litri în sus, cu rambursă.
Vase împrumute pe timp de 2 luni.
Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEA,

proprietar de vii.

(473) Világos, (Arad m.) 10-25

Crîșma din Răchita

constătătoare din 3 odăi, pivniță,
curle largă cu șură, grajduri și co-
tește e de vînzare sau de închi-
riat. E singura crîșmă în comună.
Informațiuni a să cere la:

Saveta Gh. Stănilă

(555) 2-3 în Rakitta (p. Fălticeni)

VAR

În fabrica de var din *Orlat*
să arde și să trimite zilnic, în mare
și în mic, renumitul

VAR de ORLAT

liber de piatră și de zgură!

Preț moderat! Serviciu prompt
și real!

I. BANCIU,

2-10. ORLAT (Szeben m.)

Învățacel de prăvălie

află aplicare îndată în pră-
vălia subscrișului, pentru
brânza manufactură și bum-
băcărie.

Vor fi preferiți cei cu cu-
noștință de limbi și cu ceva
clase gimnaziale ori reale.

IOAN CUTEAN

(000) 3-3 comerciant în BRAD

FEMEE serioasă și morală, să
caută pentru o familie
română din Orăștie în scop de a
îngrijii două fetițe, — precum și
pentru serviciu casnic.

Oferte sub semnatura A. D. să
se trimită la Administrația Ioii
„Libertatea”, care le va înainta la
locul lor. (557) 2 2.

CONVOCARE

Membrii tovarășiei industriale de ajutorare „Industria” din B.
prin aceasta sunt chemați la

la adunare generală ordinară,

ce să va ținea la 12 Mai 1912 st. n. Daminecă la 3 ore după amiază
Brad în școala populară română gr. or. pe lângă următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării și constatarea membrilor prezenți.
2. Constituirea adunării.
3. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere pe anul
1911 și stabilirea bilanțului.
4. Darea absolutorială pentru direcțiune și comitetul de suprave-
ghiere pe anul de gestiune 1911.
5. Alegerea cassarului, a unui membru în direcțiune și a membru
comitetului de supra veghiere (§16).
6. Deciderea amăsuret § 22 alineea a, c, d, și f.
7. Propuneri eventuale intrate la direcțiune în timpul prescriș
statute.

Brad, la 2 Aprilie 1912.

Direcțiunea.

Activa. Bilanț la 31 Decembrie 1911 Pasiv

Cassa în numărar	24.54	Părți fundamentale	910
Depun. proprii la „Crisăna”	822.01		
Spese de fondare	63.45		
	K 910.—		K 910.—

Brad, 31 Decembrie 1911.

DIRECȚIUNEA:

Vasile Boneu, m. p. Președinte. Petru Cioflea, m. p. Petru Florinca, m.
cassar.

Mihail Tănase, m. p. Vasile Crucin, m. p.

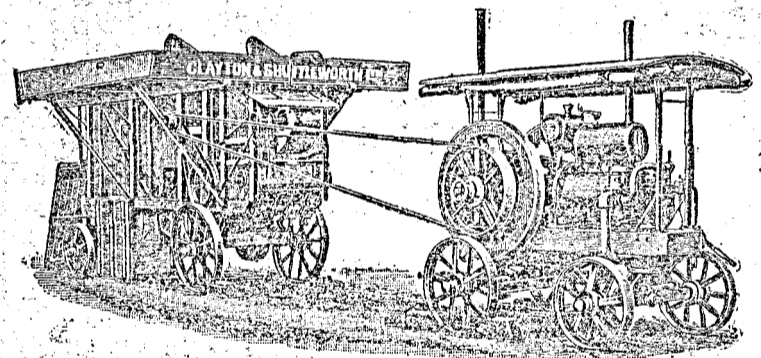
COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Subscrișă comisiune de supraveghiere am examinat ctul prezent și l-am aflat cz
Brad, la 2 Aprilie 1912.

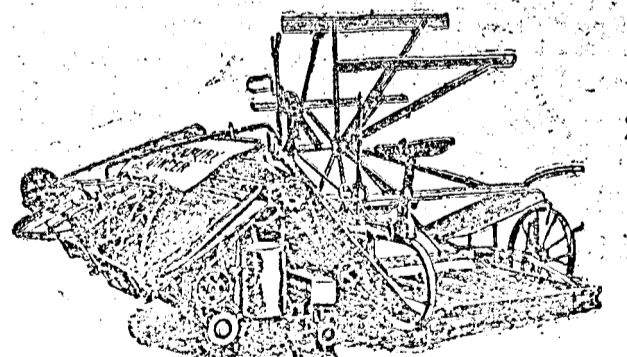
Nicolae Cainap, m. p. president Petru Crucin, m. p. Sabin Indrieș, m.
Aurel Brădean, m. p. George Miheș, m. p. Mateiu Cosma, m. p.

Mașinile vestitelor firme:

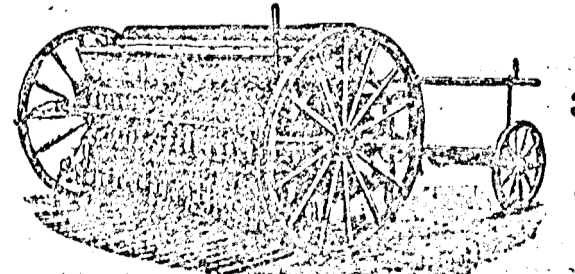
Glayton Shuttleworth & Hoffer Schram

1. Mașină de îmblățit, c. motor.

2. Mașină de secera și de legat znoș.

3. Mașină de sămănat.

Depozit și reprezentanță la: **Carol F. Jickeli.**
în **ALBA-IULIA** (Gyulafehérvár) și **SIBIU**
Cereți catalog și oferte de prețuri!